

FÅGELRAPPORT, DALARNA 1991

Pelle Adenäs, Jan Forslund, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland
Berndt Larsson, Bengt Persson och Bertil Rahm.

Härmed presenteras 1991 års fågelrapport från Dalarna. Den följer den rapporteringsguide som var införd i FID 4:91 och bygger på ett stort antal observatörers inskickade rapporter. Speciellt roligt är att antalet rapporter från "sommars- och skidturister" har ökat. Dessa besöker ju ofta områden som vi "infödda" inte gör. Vi har även i år jämfört inkomna rapporter med vad som ringts in på Dala 212 svararen. Vi vill dock åter påpeka att om Du ringar in ett fynd till svararen så måste Du även skicka in fyndet till rrk vid årets slut. Det kan dock hända om du glömt detta att Du blir uppringd av rapportmottagaren för kontroll av fyndet. Det finns planer på ett närmare samarbete mellan telefonsvararen och rrk, så att det i framtiden skulle räckas med att ringa in fyndet, men detta ligger åtminstone något år fram i tiden. Att visst samarbete sker idag beror till stor del på att rapportmottagaren och telefonsvararinläsaren är en och samma person.

Skicka gärna in dina rapporter redan under hösten och komplettera senare ifall det behövs. Vi vill under alla om-

blankett, kan fås från mottagaren, så ser Du exakt vad vi vill veta. Men det går bra att skriva på ett vanligt papper också. När det gäller de "vanliga" rapporterna skriv ned dem på en rapportblankett (kan även de fås från mottagaren eller de lokala sammanställarna) eller på ett vanligt papper. Skriv i så fall gärna ned en art per papper, så slipper vi en massa omskrivningsjobb. Tänk också på att ifall Du t.ex. rapporterar 7 par fiskgjuse i Ludvika kommun att ange lokalerna för de enskilda häckningarna så undviker vi lättare dubbelräkningar. Naturligtvis publicerar vi inte (eller sprider på annat sätt) uppgifter om häckningar av känsligare arter.

Rrk-ledamöterna svarar i vanlig ordning för varsin del av rapporten enligt följande: Berndt Larsson: lommar- skrakar, Yngve Hareland: dagrovfåglar samt måsar- alkor, Bertil Rahm: hönsfåglar- vadare, Bengt Persson: duvor- hackspettar, Jan Forslund: lärkor- trastar, Lars-Göran Hansson: sångarfåltsparvar samt Pelle Adenäs: kommentarer, tillägg och utskrift.

En * framför arten betyder att samtliga fynd är granskade och godkända av rrk eller RK. Står * framför ett visst fynd betyder

det att just det fyndet är granskat fast inte de övriga. De flesta arterna är granskade av rrk medans ett fåtal skickas vidare till RK (raritetskommittén). Siffrorna efter artnamnet anger antalet fynd före 1991 resp. under året.

Nedan följer en karta över Dalarna, dess kommuner och rapportområden. De lokaler som är angivna är några av de mest förekommande i årsrapporten och de nämns ej med kommun eller socken där.

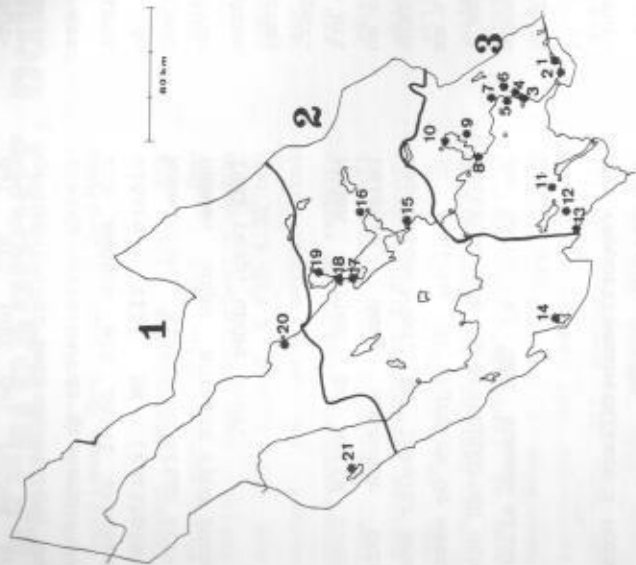
Nya rapportsammanställare i Mora och Rättvik.

I förra FID kunde vi berätta att Malung fått en rapportsammanställare, nu följer även Mora och Rättvik. I Mora är det Magnus Strömberg, Stormyrsv. 55, 792 51 Mora (tel 0250- 172 76) och i Rättvik Lars Thalén Gisslars väg 11, 790 60 Vikarbyn (tel 0248- 202 93). Nu är det bara Orsa kvar innan listan är komplett. En fullständig lista över sammanställarna kommer att publiceras i FID 4:92.

Rapportmottagare:

Pelle Adenäs
Tre krokars gata 7a
771 34 Ludvika
0240- 177 33 (hem)
0240- 865 69 (jobb)

1. Börsingen, Avesta kn.
2. Sombhoviken, Avesta kn.
3. Hovran, Hedemora kn.
4. Trollboisjön, Hedemora kn.
5. Fatburen, Hedemora kn.
6. Flinesjön, Hedemora kn.
7. Svinesjön, Hedemora kn.
8. Holmsjöarna, Borlänge kn.
9. Kyrkbyttjärn, Falu kn.
10. Frånbyttjärn, Falu kn.
11. Leran, Smedjebackens kn.
12. Glaningen, Ludvika kn.
13. Hötjärn, Ludvika kn.
14. Lisjön, Ludvika kn.
15. Limesjön, Leksands kn.
16. Gilstjärn, Rättviks kn.
17. Norrviken, Mora kn.
18. Alderängarna, Mora kn.
19. Lindånget, Orsa kn.
20. Myckeln, Älvdalens sn.
21. Tisjön, Lima sn.

SMÅLÖM *Gavia stellata*

55 häckningar inrapporterade vilket är 10 fler än 90. Som vanligt är merparten från Malungs kommun där arten studeras extra noga. 39 av häckningarna är från Malungs sn och 9 från Lima sn. I Malungs sn lyckades 26 av häckningarna och resulterade i 33 pull varav många blev ringmärkta. Uppskattningsvis häckar ca 60 par inom socknen (Börje Dahlén). I övrigt noterades 3 häckningar inom Hedemora kn, 2 i Säter och vardera 1 vardera i Transtrand, Borlänge, Ludvika och Smedjebacken. Såväl Ludvika som Smedjebackens kn är dåligt uppkollade och uppskattningsvis häckar 5 resp. 10 par där (Pelle Adenäs).

SMÅDOPPING *Tachybaptus ruficollis* (20,1)

I ex 1.11 Hötjärn (Bertil Rahm). För tredje året i rad observeras arten inom Hötjärnsområdet. Observera att totalsumman har minskat med ett pga att fyndet 17.11.73 har tagits bort. Lokalen ligger helt klart i Västmanland.

SKÄGGDOPPING *Podiceps cristatus*

I ex låg kvar hela dec vid Hosjön, Falu kn (Rune Hermansson). Arten har övervintrat en gång tidigare och dessutom iakttagits under vintern vid 4 tillfällen.

GRÅHAKEDOPPING *Podiceps griseogenus*

I häckning Västertjärn, Mora kn (Lars Wallström, Olle Ekman). Återigen en konstaterad häckning vid Västertjärn efter tre år som ingen kunnat konstaterats, trots att arten setts årligen vid lokalen. Häckade årligen 83 till 87 på samma lokal. I övrigt sedd endast vid 30 tillfällen i landskapet.

SVARTHAKEDOPPING *Podiceps auritus*

Häckningar: 5 par Jan-Matts dammen och 1 par Orrleken, Hötjärn (Bertil Rahm). 1 par Svärdsjösjön, Borlänge kn (Gunnar Bäck).
 Fynd under häckningstid: 4 ex 24.4 Svärdsjösjön, Borlänge kn (Bo Eriksson). 1 par 1.5 samt 18.5 Stora Holmsjön (Bo Eriksson). 1 ex 3.5, 2 ex 12.5 Porfyrdammen, Älvdalens sn (Lars-Olov & Maria Grund, Lars-Göran Hansson). 1 ex 9.5 Vansjön, Avesta kn (Bernrdt Söderlund). 1 ex 13.5 Tjärnasjön, Borlänge kn (Anders Johansson). 1 ex 17.5 och 5.6 Hessesjön, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson, Bo Eriksson, Sune Norström). 2 ex 22.5 samt 12.7 Lill-Bjursen, Falu kn (Lotta Bonde). 1 par 30.5- 1.7 Gällingsflöten, Malungs sn (Börje Dahlén). 2 ex 18.6 Namnlösen, Orsa kn (Tomas Jégas, Lars Hansson).
 Rättelse 90: 1-2 ex maj-juni Vasstjärn, Borlänge kn skall vara: 1-2 ex Vassjön, Borlänge kn.
 Med tanke på att Dalarnas häckande bestånd beräknas till 30-40 par (Kolmodin in litt.) så är 6 konstaterade häckningar magert.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

1 ex 13.9 Tyttbo, By, Avesta kn (Anders Larsson). 1 ex 15.9 Lamborn, Falu kn (Olle Ekman). 3 ex 16.9 Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 ex 28.9 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson). 1 ex 17.10 Hovran (Bernrdt Söderlund). 3 ex 16.11 och 1 ex 17.11 Hålsingegården, Falu kn (Rune Hermansson Leif Berglund).
 5 fynd är lika många som under 90. Oftast ses arten i enstaka exemplar och att se tre skarvar samtidigt är ovanligt. Det är ju fullt möjligt att de tre skarvarna som sågs flygande över Smedjebacken är identiska med Falufågeln. Även de två observationerna från By området kan gälla samma fågel. Lägg för övrigt märke till de närliggande datumen för de tre första fynden.

RÖRDROM *Botaurus stellaris* (16,4)

1 ex 28.4 Fatburen (Jan Forslund). 1 ex 28.4- 25.5 Svinesjön (Jan Forslund, Pelle Adenäs m.fl.). 1 ex 18-20.5 Flinesjön (Jan-Erik Westlund, Hans Hedin). 1 ex 7.6 Nävdén, Avesta kn (Joakim Ehrns, Mats Forslund m.fl.).
 4 fynd under ett år är rekord. Exemplaret vid Fatburen lät bera en kväll men enligt obekräftade uppgifter hördes under maj en rördrom vid Börsjön, väster om Fatburen. Årets förekomst ger hopp om att i framtiden kanske kunna räkna rördrommen som en regelbunden gäst.

HÄGER *Ardea cinerea*

Häckningar: 3 häckningar konstaterade inom Avesta kn (Wiman, Rut Bergström resp Mats Forslund).
 Vinterfynd: 1 ex övervintrade 90/91 vid Dragsängarna, Leksands kn (Gunnar Lind).
 Första konstaterade övervintringen i Dalarna.

VIT STORK *Ciconia ciconia* (21,1)

2 ex 15.6 cirklande ovanför Parkhyttan, Falun (Mats Jansson, Jonas Ahlin). Fyndet visar att det kan löna sig att titta uppåt varma sommar dagar (jämför fyndet 13.6.90). Vi vill dock lyfta ett varningsens finger för förväxling med trana som kan verka mycket "vit" i sommarsolen. Titta noga!

MINDRE SÅNGSVAN *Cygnus columbianus* (33,4)

Under sångsvanarnas vårsträck i Hovranområdet så iaktogs arten mellan 23.3 och 1.5. Oftast kunde 1-5 ex räknas in men den 30.3

sågs minst 8 olika ex (Jan Forslund m.fl.). Flora av dessa var 2K fåglar som var färgmärkta i Storbritannien under vintern. Hur många fynd man skall räkna detta som är svårt att säga men vi uppskattar det till minst 3 olika grupper. Dessutom ett höstfynd av 2 ex 17.11 Grådö, Hovran (Berndt Larsson, Peter Dahlin m.fl.).

SÄNGSVAN *Cygnus cygnus*

Häckningar: 10-15 per inom idre och Särna sn (Alf Nordin). 1 par Flinesjön (Berndt Söderlund m.fl.). 1 par Svansjön, Strömsdal, Ludvika kn (Ghia & Sten-Erik Bohlin). 1 par Grantjärn, Öje, Malungs sn (Bertil Helmersson). 1 par (misslyckat) Norsen, Blötberget, Ludvika kn (Bertil Rahm m.fl.). 1 ruvande Hästjärn, Transtrands sn (Börje Dahlen).

Stora ansamlingar: Topponoteringarna under våren var 800-900 ex 31.3- 1.4 Sombövikens samt 1000 ex 31.3 Hovranområdet (Joakim Ehrs, Berndt Söderlund resp Jan Forslund).

Tack vare rapporterna från Idre och Särna så kan vi konstatera att den tidigare uppskattningen på mellan 20-25 par i Dalarna är mycket rimlig.

SÄDCÅS *Anser fabilis*

Fynd under häckningstid: 1 ex 30.6 Abborrtjärn, Malungs sn (Börje Dahlen).

Vinterfynd: 3 ex 4.12 Hovran (Berndt Söderlund).

Den häckande populationen i Dalarna beräknas till ca 20 par (Gunnar Lind muntl) men årets sommarfynd är långt söder om det normala häckningsområdet.

BLÅSGÅS *Anser albifrons* (35,2)

1 ex (2K) 29.3- 4.4 Hovranområdet (Jan Forslund, Berndt Söderlund m.fl.). 1 ex (ad) 4-6.4 Trollbosjön (Torbjörn Jansson, Håkan & Jan-Erik Dahlström). Att leta på en blåsgås bland sädgässen i Hovranområdet hör nu till de årligen återkommande nöjerna för Hovranskådarna. Nionde året i rad arten ses i landskapet och 17:e och 18:e fyndet i Hovrantrakten.

GRÅCÅS *Anser anser*

Häckningar: 3 par Flinesjön (Berndt Söderlund). 1 par (spolierad) Limsjön (Gunnar Lind).

Nordliga fynd: 1 ex 29.3 Vattnäs, Mora kn (Tomas Jågas). 1 ex 12.4 Myckeln (Lars-Göran Hansson). Som mest 7 ex 12-20.5 Limsjön (Gunnar Lind, Henry Pollack). 1 ex 19.5 Västra Utsjö, Malungs sn (Börje Dahlen).

Vinterfynd: 1 ex 16.2 och några dagar framåt Grådö, Hovran (Berndt Larsson, Jan Forslund, Bengt Persson, Pelle Adenäs). Troligen häckar arten med 4-5 par även vid Svinesjön (Jan Forslund muntl) men detta har aldrig kollats upp ordentligt. Vid Limsjön är det andra året i rad arten häckar. Det enda tidigare vinterfyndet är från 18.1.82 vid Leksand.

Rättelse: I rapporten om grågås för 1990 uppges Lindånget ligga i område 1. Skall vara område 2.

VITKINDAD GÅS *Branta leucopsis* (36,5)

2 ex 20.3 Kanotstadion, Torsång, Borlänge kn (Gunnar Bäck, Yngve Johansson) och troligen samma 1.4 och 7.4 Sellnäs, Borlänge kn (Åke Johansson, Lars-Erik Nilsson). 1 ex 12.5 samt 18-19.5 Limsjön (Henry Pollack; Fredrik Friberg, Johan Lindholm). 1 ex 25.7- 1.12 Lindånget (Lars Hansson m.fl.). 1 ex 27.8- 1.10 Gagnef (Per-Olov Florell). 2 ex 17.11 Hovran (Berndt Larsson, Magnus

Rördrom - en art som är "på gång" i Dalarna.
Foto: Svante Joelsson.

Mårtens m.fl.). Med all sannolikhet härstammar de flesta av fåglarna från "park-populationer". Fågeln vid Lindånget var periodvis försvunnen från lokalen.

PRUTCÅS *Branta bernicla* (41,3)

6 ex 13.10 Kyrkan, Smedjebacken (Håkan Dahlström m.fl.). 2 ex 24.10- 5.11 Rossö, Bysjön, Avesta kn (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson m.fl.). 17 ex 3.11 sträckande över Uvberget, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson, Bo Eriksson).

Sedd årligen sedan 82 med undantag för 87 och 90. Ungefär 75 % av fynden i Dalarna är från hösten.

GRAVAND *Tadorna tadorna* (24,4)

1 hane 14.4 Sundet, Sollerton (Per Danielsson). 1 ex 21.4 Sörbo, Hovran (Bo Eriksson, Lars-Erik Nilsson). 1 hane och 3 honor 28.4 Sörbo, Hovran (Mikael Svensson, Niklas Lindberg). 1 hane 18.5 Sörmbäcken, Vansbro kn (Rune Heens).

4 fynd på ett år är en hög notering som bara har noterats en gång tidigare- 1988. Av Dalarnas 28 fynd har 20 gjorts på våren 2 fynd i mars, 10 fynd i april och 8 i maj.

BLÅSAND *Anas penelope*

Häckningar i område 2: 1 par Västertjärn, Mora kn (Lars Wallström, Olle Ekman). 2 par Limsjön (Staffan Müller). Häckningar i område 3: 3-7 par i trakten kring Falun (Fredrik Friberg m.fl.).

Med tanke på de få häckningarna som konstateras i område 2 är det märkligt att stammen kring Falun är såpass stor.

SNATTERAND *Anas strepera* (26.2)
2 ex 28.4 Lindånget (Lars-Göran Hansson). 1 hane 19.6 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund).
Fundet i Fullsta är det första junifundet. Ett tidigare sommarfund har gjorts i juli och ett par i augusti. Det är tredje gången arten uppträder så långt norrut som vid Lindånget.

GRÄSAND *Anas platyrhynchos*
Stor ansamling: 700 ex inräknades 1.4 vid Glöttret, Torsång, Borlänge (Lars-Erik Nilsson, Lars Wallström).

STJÄRTAND *Anas acuta*
Häckning: 1 par Idresjön, Idre sn (Håkan Olsson).
Den första konstaterade häckningen på många år i landskapet. Man beräknar att mindre än 10 par häckar i de norra delarna årligen (Kolmodin in litt).

Sena höstfynd: 1 ex 25.10 samt 8.11 Hötjärn (Bertil Rahm, Håkan Olsson).

ÄRTA *Anas querquedula*
1 par 13.4 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund, Lars Wallström m.fl.). 1 par 28.4 Lilla Holmsjön (Bo Eriksson, Yngve Johansson, Edline Hodi). 1 hane 9.5 Flinesjön (Berndt Söderlund). 1 par 12.5 Orrleken, Hötjärn (Pelle Adenäs). 1 hane 18.5 Holmsjöarna (Yngve Elfving, Gunnar Bäck). Ca: 10 ex 18-19.5 Limsjön (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). 2 par höll revir hela sommaren Limsjön (Staffan Müller). 1 hane (eklips) 11.7 Hötjärn (Bertil Rahm). 3 ex 25.7 Lindånget (Lars Hansson).

8 fynd är mindre än en tredjedel jämfört med 90. Observationen av ca 10 ex vid Limsjön är troligen en av de större ansamlingarna som setts i Dalarna.

SKEDAND *Anas clypeata*
Häckning: Minst 1 par Limsjön (Staffan Müller).
Andra året i rad arten konstateras häcka vid Limsjön.
I övrigt ca: 60-70 ex rapporterade vilket torde vara rekord. Så medans arten minskade ökade skedänderna drastiskt. Vi får vänta tills nästa rapport för att se ifall trenderna håller i sig. Den största ansamlingen var 6 par 25.5 vid Fatburen.

BRUNAND *Aythya ferina*
Häckning: 1 par Limsjön (Staffan Müller).
Fynd i område 2: 1-4 ex 11.4-15.9 Limsjön (Lars-Olov Grund, Yngve Hareland m.fl.). 1 ex 20.9 Lindånget (Lars Hansson).
Limsjön verkar ha blivit en säker utpost för arten inom område 2. Lågg märke till att ingen häckning konstaterades inom område 3, där populationen beräknas vara 50 par (Kolmodin in litt). Mycket tyder på att det är en alldeles för hög siffra.
Tillägg 1987: **Fynd i område 2:** 1 hane 21.5 Flygfältet, Mallung (Mats Nordhag).

VIGG *Aythya fuligula*
Häckningar: 40-45 par kring Grängesberg (Hötjärnsområdet, Södra Hörken, Glaningen, Norsen) (Bertil Rahm). 2-3 par Myckeln (Lars-Göran Hansson). 2 juv 6.7 Nässön, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund).
Vinterfynd: 10 ex 3.12 Sonnbviken (Berndt Söderlund). 1 ex 4.12 Hovran (Berndt Söderlund). 11:e och 12:e vinterfyndet.

BERGAND *Aythya marila*
Fynd under häckningstid: 1 hane översomrade Limsjön (Gunnar Lind). 1 par 6.6 Hovran (Jan Forslund). Som mest 3 par Fosksjöarna, Långfjället (Jan Wilhelmsson).

Vinterfynd: 1 hane övervintrade 90/91 vid Dragsångarna, Leksand (Gunnar Lind). Troligen var det samma hane som senare översomrade vid Limsjön.

I övrigt noterades arten vid 5 tillfällen under värsträcket och 15 tillfällen under hösten.
Sommarfyndet på Långfjället är vid landskapets "säkraste" häcklokal för arten. Den översomrade fågel vid Limsjön är den första översomringen utanför fjällområdet och Hovranfågeln den sydligaste sommarobsen någonsin. Övervintringen är den första genomförd. Bara tre vinterfynd finns sen tidigare.

EJDER *Somateria mollissima* (37,1)
4 hanor och 3 honor 17.4 Österbyn, Falu kn (Olle Ekman).
Ca 75 % av fynden är från våren under artens normala sträckperiod.

ALFÅGEL *Clangula hyemalis*
Fynd under häckningstid: 1 ex 15.6 Grötvallssjön, Långfjället (Lars Wallström). 1 hona 10-12.6 Lindånget (Lars Hansson).
Vinterfynd: 1 hona övervintrade 90/91 Dragsångarna, Leksand (Gunnar Lind). Jämför bergand.

Under sträcket var den största rapporterade flocken 22 ex 27.10 Utsund, Bäsingen (Mats Forslund) vilket utgör den största flocken hittills. I övrigt rapportades 26 ex under sträckperioderna. Andra året i rad som arten uppträder så rikligt under sträcket.

En art som har setts i riklig mängd de senaste åren är alfågeln.
Foto: Ulf Risberg/N.

SJÖORRE Melanitta nigra
Häckning: 1 par Fulufjället (Håkan Lernefalk).
Fynd under häckningstid: 15-20 par 10-13.6 Fulufjället (Fredrik Friberg, Bertil Rahm m.fl.). 4 hanar och 3 honor 15.6 S. Fosksjön, Långfjället (Lars Hansson, Lars Wallström m.fl.). 1 par under häckningsårsongen, Flånten, Lima sn (Bengt Armseth).
Tidigt fynd: 1 hona 26.3 Långlet, Mora kn (Thomas Jågas).
Stor flock: 50 ex 21.10 Bäsingen (Berndt Söderlund).

SVÄRTA Melanitta fusca

4 ex 15.5 Moje, Gagnefs kn (Ragnar Nyberg). 2 par 15.6 Grötvattnet, Långfjället, Idre sn (Lars Wallström). 1 hona 27.10 och 1 hane 6.11 Bäsingen (Malin Ingvar-Nilsson, Mats Forslund; Joakim Ehrens.).

4 fynd är strax över det normala för de senaste åren, dock ett mindre än 90. Svårtorna i Bäsingen uppträdde i samband med ett ovanligt många sjöorrar (och alfåglar) rastade där.

SALSKRAKE Mergus albellus

Övervintring: För andra (ev tredje) vintern övervintrade en hane 90/91 vid Långlet, Mora kn (Thomas Jågas, Lars Hansson). Med all sannolikhet var det samma hane som sågs på lokalen under dec månad.

Vårfynd: Som mest 4 ex (ibland 2) 29.3-4.4 Hovran (Jan Forslund, Peter Dahlin m.fl.). 2 ex 7-28.4 Fatburen (Jan Forslund, Håkan Olsson m.fl.). 2 ex 27.4 och 4 ex 28.4 Flinesjön (Jan Forslund, Hans Hedin). 1 ex 28.4 Svinösjön (Jan Forslund). Som mest 5 ex 13-28.4 Stora Holmsjön (Lars Wallström, Gunnar Bäck m.fl.). 2 ex 10-14.4 Leran (Håkan & Jan-Erik Dahlström, Håkan Olsson m.fl.). 3 ex 8-17.4 Karslundtjärn, Falu kn (Lotta Bonde, Thorild Jonsson m.fl.).

Med tanke på ett en del fåglat i Hedemora kan ha varit samma så har ca 20 individer noterats under vårsträcket (29.3-28.4).

Höstfynd: 2 ex 23.10-6.11 Hovran (Berndt Söderlund). Som mest 19 ex 4.10-16.11 Fatburen (Jan Forslund m.fl.). Som mest 4 ex 25.10-10.11 Flinesjön (Mats Jansson, Berndt Söderlund). 2 ex 10.11 Svinösjön (Niklas Lindberg). 2 ex 30.10 Lilla Holmsjön (Lasse Lööv).

Närmare 30 ex beräknas ha rastat under höststräcket med Fatburen som den "ledande" lokalen. Årsumman 50 ex överstiger fjolårets med ca 10 individer.

STORSKRAKE Mergus merganser

Ansamling: Ca 250 ex 27.10 Flinesjön (Håkan Olsson, Bertil Rahm m.fl.).

De största noterade flockarna i landskapet ligger på 5-600 ex. Flockar i storleksordningen 250 ex noteras varje höst i Hovranområdet.

HAVSÖRN Haliaetus albicilla

Avesta kn: 1 ex 1.4 Bysjön (Malin Ingvar-Nilsson) är enda vårbörsen medans det under hösten sågs minst 3 olika fåglar. 1 IK fågel 4.11 och 2 IK fåglar 25.11 Bysjön (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson). 1 (4-5 K) fågel 17.11 och 23.11 samma lokal (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson) kan vara identisk med 1 ad 3.12 Sonnboviken (Berndt Söderlund). Hedemora kn: 1 adult 30.3-21.4 Hovranområdet (Jan Forslund m.fl.). 1 subad fågel 28.4 Sörbo, Hovran (Jan Forslund; Peter Dahlin m.fl) och antagligen dessa 2 tillsammans 20.5 Flinesjön (Jan-Erik Westlund). Under sommaren sågs 1 adult fågel vid 4 tillfällen i Hovranområdet (Conny Trogen m.fl.). Under hösten ses 1 adult fågel vid flera

tillfällen under perioden 20.10-8.12 (Jan Forslund, Jan Nordin, Helene Malmberg). Kanske är det samma fågel som besöker en åtel inom kommunen 21.12 (Jan-Erik Westlund). Dessutom en subad fågel 17.11 Trollbosjön och 4.12 Hamre, Hovran (Jan-Erik Westlund). Borlänge kn: 1 IK 2.10 Kanotstadion, Torsång (Gunnar Bäck). Kan vara identisk med någon av årsungarna i Avesta. Leksands kn: 1 ex 8.3 samt 30.11-dec på åtel inom kommunen (Sören Stenberg; Anders Hans, Staffan Müller). Malungs kn: 1 ad 24.2 på åtel inom kommunen (Bror-Erik Enström). 1 ad 23.3 2 km nedströms Lima kraftverk (Hans-Erik Eriksson). Orsa kn: 2 ad sträckande norrut 28.3 Hansjö (Thomas Jågas).

Tillägg 1990: 1 ex 5.10 Ornäs, Borlänge kn (Hans Ljungkvist).

BRUN KÄRRHÖK Circus aeruginosus

Häckning: 1 par Kyrkbytjärn (Lars Wallström, Olle Ekman). Häckningen resulterade i 3 ungar.

Trolig häckning: 1 par med 2 juv hela augusti Alsbäck, Borlänge kn tydde på en häckning i närheten (Lars-Erik Nilsson).

I övrigt sågs par under häckningstid i Avesta kn (1 lokal), Borlänge kn (2 lokaler), Falun (1 lokal), Hedemora (3 lokaler), Leksand (1 lokal).

Fynd i Västerbergslagen: 1 ex 17.5 Jan-Matts, Hötjärn (Peter & Petter Ohlsson).

Nordliga fynd: 1 hona 8.6 Norrviken, Sollerön, Mora kn (Per Danielsson). Arten häckade på lokalen 90. 1 ex 19.5 och 1 hona 10-17.8 Lindången (Tomas Dahlén; Thomas Jågas m.fl.).

Rättelse: I 90 års rapport angavs en trolig häckning inom Borlänge kn. I själva verket var det bara en "skenhäckning" dvs. ihopsamlade av bomaterial (Sune Norström i brev).

BLÅ KÄRRHÖK Circus cyaneus

Fynd under häckningstid: 1 hona 6.6 samt 17.6 Alsbäck, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson). 1 hona 12.5-12.6 Hovranområdet (Berndt Söderlund; Lotta Bonde; Jan-Erik Westlund).

Vinterfynd: 1 hane 28.12 och in på 92 Hovran (Jan Forslund).

För andra året i rad en hona väljer att tillbringa sommaren i Hovranområdet. 1990 sågs den dock under hela sommaren. Ca 5 vinterfynd har tidigare gjorts varav flera i Hovranområdet. Ingen övervintring är dock konstaterad.

ORMVRÅK Buteo buteo

Udda fynd: 1 ex av "Börringetyp" 2.4 Hamre, Hovran (Jan-Erik Westlund). Hur pass många fynd av denna "sydliga färgfas" det finns i Dalarna har vi i rrk ingen aning om. Sommaren 74 höll dock en sådan till vid Gänsen, Ludvika kn (Pelle Adenäs muntl.).

FJÄLLVRÅK Buteo lagopus

Häckning: 1 par häckade inom Malungs sn (Börje Dahlén). Ingen häckning konstaterades inom Idre och Särna socknar (Alf Nordin). Dessutom ett häckningsförsök inom Leksands kommun där boet rasade (Gunnar Lind).

Ännu ett megert år för fjällvråken. 88 häckade 19-21 par, 89 inget (en trolig) och 90 2 par.

FISKGJUSE Pandion haliaetus

43-45 häckningar konstaterades vilket är i nivå med föregående år. Fördelningen var (med 90 års antal inom parantes): Avesta: 10 (rapport saknades 90, 11 par 89), Hedemora: 14 (19), Säter: 2 (2), Smedjebacken: 2 (6), Ludvika: 1 (2), Leksand: 3 (3), Vansbro: 6-7 (6), Malung: 1 (0), Älvdalen: 1 (2), Idre/Särna: 3 (0). Förändringarna beror nog till stor del på vilka bon som kollas upp.

TORNFALK *Falco tinnunculus*

57-60 par är en ytterligare ökning med 7-10 par från fjolårets rekordnotering. Fördelningen var: Hedemora: 3, Säter: 1, Borlänge: 2, Gagnef: 1, Vansbro: 2, Malung: 22, Lima: 1, Leksand: 24, samt Idre/Särna "ett fåtal". I vanlig ordning står alltså Leksand och Malung för majoriteten av fynden. Inom bägge kommunerna bedrivs det speciella holkprojekt för tornfalk. Inom Leksand häckade 20 par i holk, 3 i stubbe och 1 i risbo medans fördelningen i Malung var 15, 5 och 2. Till häckningarna kan även läggas 5 troliga häckningar. Vinterfynd: 1 hane jan-feb Lusmyren, Borlänge kn (Bo Eriksson, Björn Johansson m.fl.). 1 hane jan-feb Alsback, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson, Yngve Johansson). Fågeln på Lusmyren sågs även under december 90.

AFTONFALK *Falco vespertinus* (12,0)

Tillägg 1990: * 1 2K hane 25.5 Kyrkbyttjärn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm).

Arten har tidigare noterats en gång på 50-talet, 3 gånger på 70-talet och sju gånger på 80-talet. 10 av fynden är från maj-juni, de övriga juli-augusti. Fyndet är det andra för Falu kommun.

STENFALK *Falco columbarius*

Häckningar: 1 par (för andra året i rad) Ullriksberg, Ludvika kn (Håkan Olsson). 1 par Älvdalens sn (Lars-Olov & Maria Grund) samt 6 par Idre/Särna sn (Alf Nordin; Mats Lindblad). Troliga häckningar: 2 par inom Malungs sn (Bror-Erik Larsson; Hans-Erik Eriksson, Lars Halvarsson). Vinterfynd: 1 hane 4.1 Lindånget (Lars Hansson).

LÄRFALK *Falco subbuteo*

14 häckningar rapporterade samt 2 troliga. Bland dem kan nämnas en nordvästlig vid Tisjön (Bertil Berntsson).

JAKTFALK *Falco rusticolus*

1 ad 17.2 Njupeskar, Fulufjäll, Särna sn (Åke Svensson). Arten ses enligt vissa källor regelbundet inom Fulufjälls och Långfjällsområdena men det är ytterst sällan vi får in några rapporter om detta.

* PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

1 ad 13.4 Backa, Gustafs, Sätters kn (Stig-Åke Svensson m.fl.) och troligen samma fågel 14.4 Rommeholen, Borlänge kn (Gunnar Bäck). 1 ad 25.5 Tisjön (Mats Jansson). 1 ad hona 16.9 Hötjärn (Bertil Rahm). Det är mycket glädjande att fynden av pilgrimsfalkar ökar. Förutom dessa är det en till som ännu är under behandling.

DALRIPA *Lagopus lagopus*

Fynd i område 2: 4 ex 16.10 Korpfjället, Vansbro kn (Alf Österberg). 1 ex nov Hunukölen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson).
Fynd i område 3: "Liten svag stam" Hinsäberget, Korså, Falu kn (Kalle Bergström). 7 ex 22.9 Grångshamar, Sätters kn (Per-Arne Mattsson, Torkel Hedgren). Fynden inom område 2 följer tidigare års rapporter medans fynden inom område 3 helt klart måste härstamma från frisläppta fåglar från något "jaktprojekt". Tyvärr har vi inga uppgifter på i hur stor utsträckning sådana förekommer inom landskapet.

RAPPHÖNA *Perdix perdix*

3 ex 19.10 Rommeholen, Borlänge kn (Sune Norström). Utsläpp av uppfödda raphöns förekommer inom området. Hur är det

Tornfalk. Foto: Tero Niemelä.

med raphönsen på Sollerrön? Rapporter saknas för de senaste fem åren.

VAKTEL *Coturnix coturnix*

1 ev. 2 ex 25.6 Danholn, Falu kn (Sten-Erik Bohlin). 1 spelande juli Vallerås, Malungs sn (Pell-Algot Eriksson).
2 fynd är en återgång till mera normal nivå efter 2 år med höga noteringar. Mönstret var likadant även i övriga landet.

VATTENRALL *Rallus aquaticus*

3 hantar "hela säsongen", Limsjön (Staffan Müller m.fl.). 1 ex 23.3 Östanhol, Leksands kn (Erik Höök). 1 ex 12.5 Svinesjön (Jan Forslund, Pelle Adenäs). 1 ex 7.6 Sonnboviken (Joakim Ehms). 1 ex 13.6 Hedesjön, Avesta kn (Joakim Ehms). 1 ex 26.6-4.7 Danholn, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). 1 ex 21.7-aug Kyrkbyttjärn (Lars Wallström, Fredrik Friberg m.fl.). Tillägg 1990: 1 ex 24.6 Sundet, Snöån, Smedjebackens kn (Sören Karlsson).

7 fynd av 9 fåglar är en lägre noteringen än under de två föregående åren (89: 25 ex + en häckning, 90: 19 ex + en häckning). Läggt märke till det tidiga fyndet i Leksand. Fågeln uppehöll sig enligt uppgift i en trädgård!

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA *Porzana porzana*

3 spelande "hela säsongen" Limsjön (Staffan Müller m.fl.). 1 ex 13.6 Hedesjön, Avesta kn (Joakim Ehms). 1 ex 20.6 Lilla Holmsjön (Gunnar Bäck). 1 ex 25.6- 5.7 Danholn, Falu kn (Sten-Erik Bohlin, Lotta Bonde, Lars Wallström m.fl.). 1 ex 4.7 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund). 1 ex 5.7 Stora Holmsjön (Bo Eriksson).

6 fynd av 8 exemplar är en återgång till det normala efter toppen på 15 individer under 1990. Mycket beroende på att antalet vid Limsjön då var hela 7 ex- lokalbäst i Sverige!

KORKNARR *Crex crex*

Som mest 5 ex 31.5- 20.6 Sörbogrundet, Hovran (Jan Forslund, Lotta Bonde, Jan-Erik Westlund m.fl.). 1 ex 6.6 Fatburen (Jan Forslund). 1 ex 15.6 Fingårdarna, Borlänge kn (Bo Eriksson). 1 ex 15.6 Hemberg, Borlänge kn (Bo Eriksson). 1 ex 27-28.6 Västansjö, Grangårde, Ludvika kn (Jesper Jönsson, Sören Karlsson). 1 ex 3.7 Danholm, Falu kn (Sten-Erik Bohlin). 2 ex Hamre, Hovran 28.7 (Jan-Erik Westlund).

12 ex är en kraftig nedgång även för denna art (89: 51, 90: 29). Antalet knarrar vid Sörbo uppskattades av en del observatörer till som mest 3, medans andra angav som mest 5. Lägg märke till lokalen Danholm. Pga intensivt lysnande efter vaktel noterades alltså såväl kornnarr, småfläckig sumphöna som vattenrall här detta sumphönsfattiga år!

RÖRHÖNA *Gallinula chloropus*

Häckningar: 1 par, trol 2 kullar Kasttjärn, Ludvika (Thorild Jönsson, Håkan Olsson m.fl.). 1 ad och 1 pull 15.6 Marnästjärn, Ludvika (Håkan Olsson). 1 par (2 kullar) Övre Utendal, Borlänge kn (Bo Aspgrén).

Övriga fynd: 1 ex 28-29.3 i en trädgård (jämför vattenrall!) Utanmyra, Leksands kn (Per Danielsson). 1 ex 6.4 Jan Matts dammen, Hötjärn (Pelle Adenäs). 1 ex 13.8 samma lokal (Peter & Petter Ohlsson). 2 ex 7.5 Kyrkbytjärn (Mikael Svensson). 1 ex 1.6 Opplimen, Leksands kn (Martin Kniph). 1 ad 20.8- 29.9 Röda dammen, Grängesberg, Ludvika kn (Håkan Olsson, Bertil Rahm). 1 ex 3.9 Tjärnesjön, Borlänge kn (Yngve Elfving).

SOTHÖNA *Fulica atra*

Nordliga fynd: 1 ex 6.4 samt 10.4 Myckeln (Lars-Olov Grund, Lars-Göran Hansson). 2 häckningar Lindånget (Lars-Göran Hansson, Tomas Jågas, Lars Hansson). Första häckningen i Orsa kommun.

Ansamling: Minst 340 ex 21.9 Södra Hörken, Ludvika kn (Bertil Rahm).

Övernitring: 1 ex övervintrade 90/91 Söderbärke, Smedjebackens kn (Håkan Olsson, Pelle Adenäs m.fl.).

Övernitringen är den 4:e genomförda i landskapet. Till detta tillkommer minst 4 vinterfynd.

Tidigare fynd: 1 ex 5.4.90 Moby, Malungs sn (Mats Norhag). Första fyndet i kommunen.

TRANA *Grus grus*

Ansamlingar: Ca 600 ex 1.9 Duvåker-Brosvall, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund). Ca 200 ex 21.9 Flinesjön (Jan Nordin, Helene Malmberg).

Ansamlingen i Hedemora är den största hittills noterade i landskapet. Det gamla rekordet sattes 7.4.90 med 450 ex vid Fatburen.

STRANDSKATA *Haematopus ostralegus*

11 ex 5.4 Leran (Håkan Olsson). 1 ex 7.4 över centrala Falun (Mats Jansson, Jonas Ahlin). 1 ex 25-26.5 Hovran (Jan-Erik Westlund, Jan Forslund, Ulf Kolmodin). 1 ex 2.6 Sunnansjö, Ludvika kn (Jan Nordin, Helene Malmberg, Peter Ohlsson). 1 ex 4.6 samt 2 ex 6.6 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund). 1 ex 4.6 Tisjökölen, Lima sn (Börje Dahlén).

Tidigare fynd: 11 ex 2.5.85 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag). 7 fynd är något under årsgenomsnittet för de senaste åren.

Anmärkningsvärt är att rapporter helt saknas från Siljansregionen. Liksom som tidigare år är fynden dels från april och dels från skiftet maj/juni. Däremot saknas i år helt höstfynden.

MINDRE STRANDPIPARE *Charadrius dubius*

Häckningar: 1 par SSAB, Borlänge kn (Bo Aspgrén, Yngve Johansson). 1 par Borlänge motorstadion, N Amsberg, Borlänge kn (Gunnar Bäck). 1-2 par Danholm, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). Minst 6 par Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 3 par Söppelmyren, Smedjebackens kn (Håkan & Jan-Erik Dahlström).

Troliga häckningar: 1 par i grustag SV Hansjö, Orsa kn (Lars-Göran Hansson).

Fynd under häckningstid: 1 par 5.5-11.6 Backskälen, Malungs sn (Börje Dahlén). 1 ex 14.5 Vansbro (Rune Heens). 1 ex 23.6 Brunnå, Hovran (Håkan Persson, Andreas Prins).

Ansamlingar: 21 ex 15.7 samt minst 20 ex 24.7 Hötjärn (Jesper Jönsson, Bertil Rahm).

Av årets 12-13 konstaterade häckningar skedde bara 3 på "naturlig miljö", de övriga var på industriområden resp. slamdamm. Paren vid Söppelmyren häckar på stränderna vid Kolbäcksån där den slingrar sig genom "myren". Lägg märke till den troliga häckningen så långt norrut som vid Orsa.

STÖRRE STRANDPIPARE *Charadrius hiaticula*

Vår o sommarfynd: 12 fynd av 1-4 ex, totalt ca 15-20 ex, 12.5-25.6 Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.).

Den 16.6 sågs såväl spel som parning men någon häckning på börjades aldrig. Tidigare har arten konstaterats häcka vid Lisjön samt Alderångarna. Det vore mycket intressant att få klarhet i vilken ras som uppträder sommartid i landskapet - den sydliga *hiaticula* eller den nordliga *tundrae*?

FJÄLLPIPARE *Charadrius morinellus*

Fynd utanför fjällen: 1 juv 3.9 Hötjärn (Bertil Rahm, Thorild Jönsson m.fl.).

Andra året i rad arten restar i Hötjärn under höststräcket. Förra året noterades 1 ex 13.8.

Mindre strandpipare. Foto: Peter Ohlsson.

KUSTPIPARE *Pluvialis squatarola*

1 ex sydsträckande 9.8 Leran (Håkan Dahlström). 2 ex rastande 13.9 Österviken, By, Avesta kn (Joakim Ehrns). 1 ex rastande 14.9 Limsjön (Yngve Hareland). 1 ex rastande 15.9, 10 ex sydsträckande 23.9, 1 ex rastande 25-26.9 samt 2 ex rastande 1.10 Hötjärn (Bertil Rahm, Peter Ohlsson m.fl.). 1 ex rastande (på grusväg) 24.9 strax s Särna (Sven-Erik Oskarsson). 8 fynd av totalt 19 ex är en mycket låg notering helt beroende på de få fynden vid Hötjärn. Såväl vådret som störningar på lokalen tros ha påverkat nedgången av antalet fynd.

KUSTSNÄPPA *Calidris canutus*
2 ex 17.8 Hålla, Hovran (Joakim Ehrns). 1 ex 22.8 Hötjärn (Bertil Rahm).

Vi får gå tillbaka till 85 för att hitta en så låg notering. Då sågs 6 fåglar fördelade på 4 fynd varav 4:2 var vid Hötjärn. Fynden efter det har varit: 86: 91 ex, 87: 159 ex, 88: 165, 89: 139, 90: 34 ex.

SANDLÖPARE *Calidris alba* (67,4)

1 ex 13.8, 2 ex 24.9 samt minst 6 ex (4 ad, 2 juv) 25.9 Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 1 ex 23.9 Fullsta, By, Avesta (Joakim Ehrns). Även för denna vedare en klar nedgång av antalet fynd.

SMÅSNÄPPA *Calidris minuta*

Vårfynd: 1 ex 28.5 samt 1 ex 2.6 Hötjärn (Bertil Rahm; Jan Nordin, Helene Malmberg).
Ansamlingar: 18 ex 20.8 Gruvsjön, Garpenberg, Hedemora kn (Niklas Lindberg). 23 ex 20.8 Hötjärn (Bertil Rahm).
Tredje året i rad arten noteras under vårsträcket vid Hötjärn.

MOSNÄPPA *Calidris temminckii*

Tillägg 1990: Stor flock: 20-22 ex 20.5 Vintjärn (Kalle Bergström). Rapportades av annan rapportör som småsnäppa och underkändes. Bildmaterial föreligger. Största ansamlingen hittills av mosnäppa.

SPOVSNÄPPA *Calidris ferruginea*

13 fynd av 1-3 ex, totalt ca 22 ex, 15.7- 26.9 Hötjärn (Jesper Jönsson, Bertil Rahm m.fl.). 1 ex 20.7 Vintjärn, Falu kn (Lars Wallström). 1 ex 10.8 Kyrkbyttjärn (Lars Wallström). 1 ex 25.8 och 3 ex 27.8 Hållagrundet, Hovran (Joakim Ehrns).
Hos denna art var minskningen inte lika påtaglig som hos de övriga Calidrisarterna.

KÄRRSNÄPPA *Calidris alpina*

Stora flockar: 87 ex 20.9, 126 ex 22.9 samt 203 ex 23.9 Fullsta, By, Avesta kn (Joakim Ehrns). 55 ex 25.9 Hötjärn (Bertil Rahm). 55 ex Fatburen 13.10 (Jan Forslund, Berndt Larsson).
Lågvattnet i Dalälven gjorde att mycket fina vadarbanker bildades längst älven nedströms Avesta. 203 ex är den hittills största noterade flocken. Det gamla rekordet var på 152 ex noterad 17.7.76 vid Utsund, Avesta. Största flocken i Hötjärn har varit på 130 ex, 1.9.90. Flocken vid Fatburen är anmärkningsvärd med tanke på det sena datumet.

*MYRSNÄPPA *Limicola falcinellus*

1 ex 1.6 Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 1 ex 2-6.6 Hållagrundet, Hovran (Jan Forslund, Berndt Söderlund, Jan-Erik Westlund). 1 ex 24.7 Hötjärn (Bertil Rahm).
Typiskt uppträdande, med fynd i skiftet maj/juni och sedan i skiftet juli/aug.

Kärrsnäppor vid Hötjärn. Foto: Peter Ohlsson.

DVÄRBECKASIN *Limnocyrtus minimus*

1 spelande 15.5 Vällan, Falu kn (Anonym?). 1 ex 24.9 Marnåstjärn, Ludvika (Thorild Jonsson). 1 ex 27.9 och 1 ex 27.10 Flinesjön (Bengt Persson; Jan-Erik Westlund). 2 ex 13.10, 5 ex 19.10 samt 1 ex 27.10 Fatburen (Jan Forslund, Berndt Larsson; Anders Johansson m.fl.; Jan-Erik Westlund m.fl.).
Fatburen framstår som en nyupptäckt lokal vad det gäller dvärgbeckar höstetid. Arten är med all sannolikhet tidigare förbisedd i stor utsträckning under höststräcket.

*DUBBELBECKASIN *Gallinago media*

3 ex 20.8 Kyrkbyttjärn (Torwald Karisson, Mats Flink). 1 ex 19.9 Himmeislätta, Gagnef (Per-Olov Florell).
Tillägg 1990: 1 ex 4.6 Nyckelby, Borlänge kn (Svend Svarrer).

RÖDSPOV *Limosa limosa* (47,3)

2 ex 14.4 Lusmyren, Borlänge kn (BO Eriksson). 2 ex 5.5 Hålla-grundet, Hovran (Jan Forslund, Pelle Adenäs m.fl.). 1 ex 7.5 Sörbo, Hovran (Niklas Lindberg).
Fynden i Hovran räknas som 2 då ingen rödspov kunde hittas på lokalen 6.5.

MYRSPOV *Limosa lapponica*

3 ex 15.8 Hötjärn (Bertil Rahm).
Precis som för småvadarna ett bottenår.

SVARTSNÄPPA *Tringa erythropus*

Stor flock: 25 ex 23.6 Brunnaön, Hovran (Håkan Persson, Andreas Prins).

RÖDBENA *Tringa totanus*

Häckningar: 1 par Limsjön (Gunnar Lind, Staffan Müller). 1 par Tisjön (Börje Dahlén).
Troliga häckningar: 1 par 7-21.6 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund). Ytterligare 1 par Tisjön (Jan Nordin, Bertil Berndtsson). 1 par varnande 4.7 Fosksjöarna, Långfjället, Älvdalens kn (Hans Hedin).
Häckningen vid Limsjön är den första för Leksands kommun även om häckning misstänkts tidigare vid lokalen.

ROSKARL *Arenaria interpres* (41,2)

1 ex 20.5 Kyrkbyttjärn (Lars Wallström). 2 ex 11.6 Hötjärn (Jesper Jönsson). Hötjärnsfyndet är det andra juni fyndet, det första gjordes vid samma lokal året innan.

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA *Phalaropus lobatus*
Vårfynd: 1 ex 25.5, 3 ex 26.5, 2 ex 30.5, 1 ex 1-2.6 samt 2 ex 9.6 Hötjärn (Ingvar Carnborg, Sören Karlsson m.fl.). 1 ex 3.6 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund).

Fynd under häckningstid: 1 hane 12.6 samt 1 par 15.6 M Fosksjön, Långfjället (Lars Wallström; Matts Lindblad). Ca 5 ex 12.6 samt 1 ex 8.7 Rösjöarna, Fulufjäll, Särna sn (Bertil Rahm m.fl.; Lars-Erik Nilsson).

Höstfynd: 1 ex 13.8 Hötjärn (Peter & Petter Ohlsson m.fl.). Hötjärn framstår allt mer som en superb simsnäppeokal under vårsträcket. Vi väntar ivrigt på första "brednäsan".

DVÄRGMÅS *Larus minutus* (32, ca 5 fynd av 14 individer)
1 2K 20.5 Fatburen (Jan Forslund). 1 ad 25.5-6.6 samma lokal (Jan-Erik Westlund; Bertil Rahm). Den 2.6 var det dock 3 adulta fåglar på lokalen (Jan Forslund). 1 ad 9.6 Flinesjön (Jan-Erik Westlund) var troligen identisk med någon av dessa. Vid Tisjön sågs 2 ad 19.5 samt 25.5 (Börje Dahllén; Mats Jansson). Den 2.6 sågs där 3 adulta (Jan Nordin, Helene Malmberg). Den 4.6 hade så ytterligare 1 ex anlänt (Börje Dahllén), medans det den 10.6 åter bara sågs 2 adulta (Bertil Rahm m.fl.). Mellan den 15-18.6 sågs bobygge och parning varvid häckning starkt kan misstänkas för bägge paren (Bertil Bernittson). Även den 4.7 var 2 par kvar och då sågs dessutom ytterligare en individ, en 2K fågel. 1 ad 22.6 Lagnäs, Leksands kn (Lars-Erik Nilsson). Nästa dvärgmåsföljetong, blev vid Lindånget. 1 1K dök upp här 10.8 (Tomas Dahllén). 14.8 sågs så 3 1K fåglar (Lars Hansson) och 17-18.8 inte mindre än 5 1K fåglar (Thomas Jågas, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson). Var kom dessa ifrån?

SILLTRUT *Larus fuscus*
1 ad 16.3 Nävden, Avesta kn (Stig Holgersson). 3 ex 24.3 Östansforsån, Falu kn (Mats Jansson). 4 ad 27.4 Norra Barken, Smedjebackens kn (Håkan Olsson). 1 ad 27.4 Sörbo, Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 ad 3.6 Somboviken (Joakim Ehrh). 1 ex 22.6 Norrviken (Hans Nydahl, Per Danielsson). 1 ex 11.8 Noretbron, Mora kn (Lars Hansson).
7 fynd är i linje med föregående år. Fynden i mars är dock extremt tidigt. Det är osäkert om något marsfynd överhuvudtaget tidigare har gjorts.
Tillägg 1986: 1 ex 29.4 Flygfältet, Malung (Mats Nordhag).

HAVSTRUT *Larus marinus*
Vinterfynd: 1 ad 19.1 Dragsångarna, Leksands kn (Gunnar Lind).
Vårfynd: Avesta: 1 par hela våren Bysjön. Häckningsförsök? (Mats Forslund). Hedemora: 4 ex 23.3 Hovran (Jan Forslund) och 2 ex 7-27.4 Hovran (Berndt Söderlund, Jan Forslund). Smedjebacken: Som mest 3 ex 16.3-24.3 Leran (Pelle Adenäs, Håkan Dahlström m.fl.). Borlänge: 1 ex 11-22.23 (2 ex 18.3) Glöttret (Bo Eriksson m.fl.). Leksand: 1 3K 16.5 Limsjön (Gunnar Lind). Mora: 2 ex 1.5 Norrviken (Per Danielsson, Lars-Göran Hansson). 1 ex 22.5 Västersjön, Sollerön, Mora kn (Per Danielsson). Älvdalen: 1 ex 12.5 Myckeln (Lars-Göran Hansson).
Höstfynd: Avesta: 2 ad 10.9 Somboviken (Joakim Ehrh). Säter: 1 1K 29.8 Naglarby (Yngve Johansson). Ludvika: 1 1K 10.9 Sunnansjö (Thorild Jonsson). 1 1K 3.10 Östra Grängesberg (Bertil Rahm).
Normal förekomst förutom vinterfyndet som är det andra konstaterande. Det långstannande paret i Avesta är extra intressant.

SKRÄNTÄRNA *Sterna caspia*

1 ex 11.6 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag).
Första fyndet i Malung. Det närmaste gjordes i Vansbro 1985. Sensommarfynd från sydöstra Dalarna är annars det vanliga.

FISKTÄRNA *Sterna hiruudo*

Sent fynd: 1 ex 26.10 Flinesjön (Berndt Söderlund).
Troligen det första oktoberfyndet.

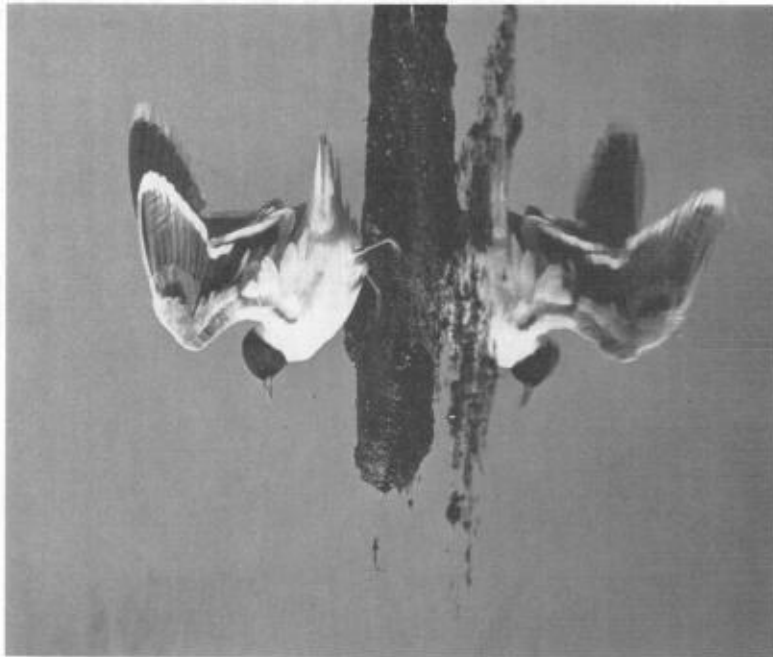
SILVERTÄRNA *Sterna paradisaea*

Häckning: 1 par Rösjöarna, Fulufjäll, Särna sn (Bertil Rahm, Fredrik Friberg m.fl.).
Övriga fynd: 2 ex 26.5 Häggenäs, Borlänge kn (Gunnar Bäck). 3 ex 27.5 Orriecken, Hötjärn (Bertil Rahm). 1 ex 10.6 Lindånget och flera ex 10.6-1.8 NV delen av Orsasjön varav 1 par varnade vid Bondön (Lars Hansson). 8 ex 11-13.6 Fulufjället, Särna sn (Bertil Rahm, Fredrik Friberg m.fl.). 1 ex 14.7 Särna (Sten-Erik & Ghia Bohlin). 2 1K 20.9 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson).
Enligt beräkningar häckar troligen 40-50 par silvertärna i de nordligaste socknarna. (Kolmodin in litt.). Häckning har konstaterats så långt söderut som inom Vansbro kommun.

* ALKEKUNG *Alle alle* (1,1)

1 ex hittat dött januari Söderbärke, Smedjebackens kn (Hans Törnblom). Fågeln finns monterad hos upphittaren.
Andra fyndet, det första gjordes i nov 90 och det är väl troligt att denna individ anlänt ungefär samtidigt.

En art som förmodligen har häckat i Dalarna de senaste åren är dvärgmåsen. Foto: Tero Niemi.

SKOGSDUVA *Columba oenas*
Nordligt fynd: 1 ex 30.3-1.4 Lindånget (Lars Hansson m.fl.).
Något fynd görs årligen i Orsotrakten.

TURKDUVA *Streptopelia decaocto*
Avesta kn: 2 ex Överbo (Gertie Carlsson). Hedemora kn: 1 häckning, 3 ex Garpenberg (Jan-Erik Westlund, Barbro Jansson m.fl.). 1 ex 7.12 Intrånget (Jan-Erik Westlund). Sätters kn: 1 par maj Nämsbo (Göran & Anders Johansson, Peter Dahlin). 1 ex 4.5 Backa, Gustafs (Stig-Åke Svensson, Conny Trogen). Borlänge kn: 1 konstaterad häckning i Hushagen (Lars-Erik Nilsson, Yngve Johansson, Edine Hodi). Häckningspopulationen i centrala Borlänge (mars- april) omfattar 3-4 par (Hans Hedén, Anders Johansson m.fl.). Observationer har gjorts under hela året. Framhållas kan 14 ex 6.8, 8 ex 8.8 i Berg (Bo Eriksson). Utanför tätorten sågs även 2 ex Nyckelby 26.4 (Lotta Bonde). Falu kn: 2 häckningar i centrala Falun har rapporterats, på Parkgatan 15 och vid Kristineskolan (Mats Jansson, Jonas Ahlin). Större antal turkduvor har setts vid Kullen, 6 ex 1.3, 8 ex 18.8 (Olle Ekman). Utanför Falun har 1 ex setts i april vid Karlsbyhedens Folkets Hus (Mats Jansson). Ludvika kn: 1 ropande 28.5 Sunnansjö (Bertil Rahm). Smedjebackens kn: 1 ex 1 ex 12.1, 2 ex 13.1, 7.4, 28.4, 1 ex 16.6, minst 4 ex 27.4 Söderbärke (Bertil Rahm, Håkan Dahlström m.fl.). 1 ex 13.1 Morgårdshammar (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs). Leksands kn: 1-3 ex 19.4- juli Yttermo (Gunnar Lind). 1 ex 15.9 Djura (Conny Trogen). Malungs sn: 2 ex vårsommar Malungsfors (Hans-Erik Eriksson, Lars Halvarsson). Mora kn: 1 ex 3.4 Venjan (Maria Grund). Bestånden i kärnområdena, Borlänge och Falun, är stabila. Fynden i Söderbärke och Malungsfors ger hopp om nyetablering.

TURTURDUVA *Streptopelia turtur* (26,2)
1 ex 11.6 Magnetparken, Ludvika (Pelle Adenäs). 1 ex 3.7 Solvarbo, Sätters kn (Svend Svareer). Första fynden sedan 1987.

BERGUV *Bubo bubo*
2 häckningar har konstaterats. Därutöver har berguv rapporterats från 14 lokaler.
Tillägg 1990: En häckning är inrapporterad till rtk.

FJÄLLUGGLA *Nyctea scandiaca*
Rättelse: 1990 rapporterades 2 ad och 2 juv sedda i Särna sn. Detta var en ren felskrivning. Fyndet gällde en häckning av hökuggla. Fadäsen upptäcktes lyckligtvis innan rapporten gick vidare till VF.

HÖKUGGLA *Surnia ulula*
Häckningar: 1 par Spånsan, Borlänge kn (Yngve Johansson, Owe Olsson). 1 par Grängesåsvallen, Idre sn (Håkan Olsson).
Övriga fynd: 1 ex 7.1 vägen mot Hofors, Hedemora kn (Hans-Erik Eriksson). 1 ex 24.2 Hemsjön, Borlänge kn (Stig-Åke Svensson). 1 ex 17.3 Lillsälånen, Falu kn (Olle Ekman). 1 ex aug Ulriksberg, Ludvika kn (Torgny Magnusson, Pelle Adenäs). 1 ex 16.1 Grundståterns fåbodar, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson). 4 ex jan-feb Malungs kn (Bror-Erik Larsson). 1 ex 14.6 Gammalsättersvallen, Idre sn (Bertil Rahm m.fl.). 1 ex sept Malungs kn (Bror-Erik Larsson). 1 ex 27.10 Kullsberget, Vansbro kn (Bengt Heens). 1 ex 27-31.12 (och in på 92) Lindånget (Tomas Jågas, Lars Hansson).

Detta ger, förutom häckningarna, 7-8 värfynd (jan-mars), 2 sommarfynd samt 3 höstfynd (sept-dec).

Tillägg 1990:Häckning: 1 par Svarttjärn, Särna sn (Ulf Wiklander). Ger 3 häckningar detta år.
Övrigt fynd 1990: 1 ex 3.3 nära Högbyn, Smedjebackens kn (Christian Cederroth). Ger 34 övriga fynd under året.

KATTUGGLA *Strix aluco*
Häckning i Västerdalarna: 1 par Nordanåker, Vansbro kn (Arne Johansson). För andra året i rad.
Nordligt fynd: 1 ex 1.7 Idre kyrka, Idre sn (Håkan Olsson). Arten har tidigare häckat vid Idre en gång, nämligen 1978.

SLAGUGGLA *Strix uralensis*
Ca 35 häckningar har rapporterats varav mer än hälften inom Leksands kommun. Kommunfördelning: Hedemora: 1, Säter: 1, Falun: 1, Ludvika: 2, Gagnef: ca 6, Leksand ca: 20, Vansbro: 3, Malung: 1. Antalet häckningar har inte varit högre sedan 87, vilket tyder på god födotillgång.

HORNUGGLA *Asio otus*
Minst 63 häckningar har konstaterats, fördelade kommunvis enligt: Avesta: 6, Borlänge: ca 20, Falun: 8, Ludvika: 2, Smedjebacken: 9, Rättvik: 1, Vansbro: 10-15, Malungs: 2, Mora: 2, Orsa: 2 samt Älvdalen: 1. Antalet häckningar överstiger kraftigt de senaste åren. Har kulmen nåtts?
Vinterfynd: 1 ex 4.2 Alsback, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson). 1 ex nov-dec N. Grimsåker, Malungs sn (Bror-Erik Larsson).

JORDUGGLA *Asio flammeus*
Ingen häckning har kunnat fastställas. 2 individer uppehöll sig dock 21.5- 24.6 vid Vikarbyn, Rättviks kn (Lars Thalén), men om häckning skedde har inte klarlagts.

PÄRLUGGLA *Aegolius funereus*
Häckningar: Kommunvis: Borlänge: 13-16, Falun: 1, Leksand: 4, Vansbro: 2, Malung: 20, Mora+ Orsa: 15. Sammanlagt alltså minst 55 häckningar. Observera att inga häckfynd rapporterats från de södra landskapen. Speciella "pärluggleprojekt" bedrivs idag på minst 3 ställen inom landskapet, Mora/Orsa, Hedemora/Avesta samt Malung, men även inom Leksand brukar man ha bra koll på sina holkar.

NATTSKÄRRA *Caprimulgus europaeus*
4-5 hanar + 2 honor juli By, Avesta kn (Åke Persson, Peter Dahlin). 3 hanar + 2 honor juli Rossen, Avesta kn (Åke Persson, Peter Dahlin). 1 hane 7.6 Vasstjärn, Borlänge kn (Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 ex 20.6, 1-2 ex 11.7, 3 hanar + 1 hona juli Mjölnerbo, Falu kn (Lars Wallström; Fredrik Friberg; Peter Dahlin m.fl.). 1 sp juli Siljansnäs, Leksands kn (Conny Land). 1 sp juli Busmor, Leksands kn (Conny Land). 3 spelande 6.7 Alderängarna (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 1-2 ex sp 24.6 Bonåsheden, Mora kn (Tomas Jågas, Lars Hansson m.fl.). Om det var ont om sumphöns så kunde man istället glädja sig åt en rik förekomst av nattskärror. Antalet rapporterade ex överstiger klart de senare åren. Men beror ökningen på skådaraktivitet eller ..?

KUNGSFISKARE *Alcedo atthis*
Häckningar: Hedemora kn: 1 par (2 kullar) norr om Hovrån, efter älven och 2 par söder om Hovran (Göran Hansson m.fl; Håkan Persson, Andreas Prins). Gagnefs kn: 2 par med 2 kullar var i

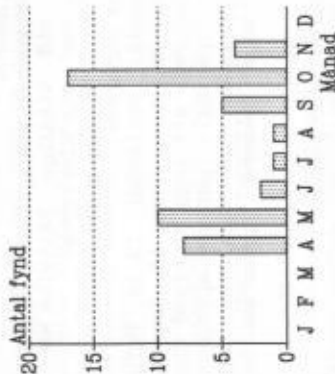
Västerdalälven mellan Djursås och Mockfjärd (Nils Pers, Per-Olov Florell). Orsa kn: 1 par (trol 2 kullar) Ore älv (Tomas Jågas, Lars Hansson, Lars-Göran Hansson m.fl.).

Övriga fynd: 1 ex 12-18.1 Morgårdshammar, Smedjebackens kn (Thorild Jonsson, Håkan Dahlström m.fl.). 1 ex 14.3 samt 19.3 Lernbo, Smedjebackens kn (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs). 1 ex 14.4 Brunna, Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 ex trafikdödat 5.6 Rista, Gagnef kn (Conny Trogen). 1 ex 4.7 Islingsbybron, Borlänge kn (Yngve Johansson). 1 ex 2.8 Brunna, Hovran (Berndt Söderlund). 1 ex 11-18.8 Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 ex sept Limsjön (Staffan Müller).

Sex häckande par och minst 4 övriga fynd ligger på fjolårets nivå. Vi tror att de båda Smedjebackensfynden är samma individ och exemplaren vid Hovran kommer säkert från någon av de närliggande häckningarna. Ytterligare en mild vinter har alltså inte lett till fortsatt uppgång. Noteras bör att inga fynd rapporterats från Avesta kn, där 2 par häckade 1990.

HÄRFÅGEL *Upupa epops*

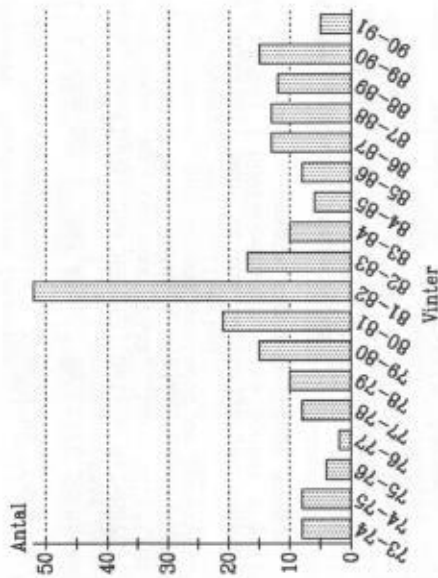
1 ex 16.9 Myggtjärn, Orsa finnmark (Åke Troedsson). 1 ex 3-27.10 Rådhuset, Malung (Börje Dahlén m.fl.). 1 ex 30.10-2.11 Idre (Göran Ritterfeldt). 1 ex 19.11 Holarna, Malung (Jan Isaksson). Fynden från Malung gäller troligen samma individ. Fem fynd är något fler än normalt. (K1973-51-2,6). Att samtliga var höstfynd är däremot helt normalt, vilket framgår av figuren. Höstfynden tyder på att det är individer med sydostligt ursprung. Hur många andra arter, ej så iögonfallande, med samma ursprung besöker oss under höstarna. Vem hittar första teig-sångaren?

Fynd av härfågel 1973-1991 fördelade på årets månader

GRÅSPETT *Picus canus*

Häckning: 1 häckning skedde i Garphyttan, Avesta kn (Stig Holgersson). Ca 4 flygga ungar blev resultatet. Övriga fynd: 1 ex 20.2 och 28.2 Rog, Falu kn (Sten-Erik Bohlin). 1 ex 13.4 Lernbo, Smedjebackens kn (Janne Edelsjö, Niklas Lidén). 1 ex 17.3 och 2 ex 1.4 Vändleberget, Ludvika kn (Thorild Jonsson; Bertil Rahm, Håkan & Marie Olsson). 1 hane april-maj Simonsbosjön, Hedemora kn (Joakim Ehms, Mats Forslund). 1 ex 11.9 Fransbo, Garpenberg, Hedemora kn (Bengt Persson). 1 hane, enstaka observationer nov-dec Råmma fåbodar, Ålvdalens sn (Gunnar Grund). 1 hane dec Skälö, Vansbro kn (Erik Nordin). En häckning och 8 övriga fynd är lågt jämfört med tidigare år (jämför även med figuren). Om detta säger något om populationsutvecklingen kan inte avgöras från ett års rapportering.

Fynd av gråspett under vinterhalvåret (1.10 - 1.4) mellan 1973/74 och 1990/91

Gråspett, matande unge vid bo. Foto: Gunnar Lind.

VITRYGGIG HACKSPETT *Dendrocoptes leucotos*
Häckning: 1 par har konstaterats i Avesta kn (Lars Johansson, Mats Forslund).

Övriga fynd: 1 hona april-maj Avesta kn (Lars Johansson, Mats Forslund). 2 obs, varav en av 2 ex i Hovranområdet under mars-april (Jan-Erik Westlund; Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 hona april-dec Borlänge kn (Gunnar Bäck, Lars Wallström m.fl.). Desutom rapporterad från en lokal i Smedjebackens kommun under våren, men här råder det delade meningar om observationernas riktighet så vi avvaktar med publicering. Med döden i hjärtat kan vi för första gången konstatera ett vitryggen inte häckat i Hovranområdet. Lite socker i giftbägaren är dock honan som tycks ha bosatt sig i Borlänge kommun.

TRETRÄIG HACKSPETT *Picoides tridactylus*
Sex häckningar har konstaterats. Loberget, Borlänge kn (Bo Eriksson). Nybrännberget, Ludvika kn (Håkan Dahlström). Buttberget, Malungs kn (Harry Hedman). Uråsarna, Malungs kn (Bror-Erik Larsson, Harry Hedman, Börje Flygar). Västjärnsberget, Malungs kn (Bror-Erik Larsson). Klitten, Älvdalens kn (Bengt Eriksson). Antalet häckningar är genomsnittligt jämfört med det senaste decenniet. 48 övriga fynd fördelar sig kommunvis enligt: Avesta: 1, Säter: 7, Borlänge: 6, Falun: 2, Ludvika: 3, Vansbro: 1, Malung: 9, Rättvik: 1, Mora: 6, Älvdalens sn: 7, Särna sn: 4 och Idre sn: 1. Antalet fynd är något högre än fjolårets redan jämförelsevis höga antal. Fynden är koncentrerade till mars-okt. Fast det kanske beror lite på skådaraktiviteten? I juni tycks också tretåspetten hålla sig undan. Häckningsbestyr?

TRÄDLÄRKA *Lullula arborea*
2 ex 6.6 samt 1 ex 8.6 och 11.6 Rog, Falu kn (Sten-Erik & Chia Bohlin).
Hur är det med artens status i landskapet egentligen? De senaste 4 åren är den rapporterad från 6 olika lokaler, dock ingen lokal under mer än ett år. Det senaste häckfyndet gjordes 1953! Alla fynden sen 88 har dock gått sjungande fåglar under häcknings-tid.

BERGLÄRKA *Eremophila alpestris* (26.2)
1 ex 14.4 Sunnansjö, Ludvika kn (Bertil Rahm, Peter Ohlsson).
1 ex 28.9 Hyttån, Söderbärke, Smedjebackens kn (Tommy Persson).
Tillägg 1988: 1 ex 2.4 Våndsjön, Idre sn (Gunnar Lind).
Arten ses ej årligen. Under 80-talet gjordes endast 3 fynd (87 och 88). Vid Sunnansjö är arten anträffad 4 gånger nu, varav 3 under våren.

BACKSVALA *Riparia riparia*
24 kolonier på sammanlagt ca 1050 par rapporterade. Största kolonin ca 290 par, 19.7 Idre (Sten-Erik & Chia Bohlin). Något bättre rapportering än under de närmaste åren. Uppmärksamma att arten börjar inventeras genom upprop under 1992!

*FÄLTPIPLÄRKA *Anthus campestris* (2,1)
1 ex 5.5 Vintjärn, Falu kn (Mats Jansson m.fl.).
Tredje fyndet. De två tidigare gjordes vid Furudal, Rättviks kn under juni 82 samt 83.

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA *Anthus cervinus*
25 fynd av som mest 10 ex under perioden 11.8-21.9. Ett rekordartat uppträdande noterades i hela södra Sverige under hösten. De flesta fynden gjordes vid Hötjärn där det under en del dagar rastade minst 10 ex samtidigt.

FORSÄRLA *Motacilla cinerea*

Häckningar: 1 par Smedjebackens kn (Pelle Adenäs m.fl.). 2 par Säters kn (Peter Dahlin m.fl.; Bo Eriksson, Sune Norström). 1 par Borlänge kn (Yngve Johansson). 1 par Älvdalens kn (Alf Nordin). Övriga fynd: 1 ex 3.6 Horrumdån, Särna sn (Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 hane juni Pajsodån, Ludvika kn (Pelle Adenäs). 1 ex 16.6 Njupeskärr, Särna sn (Börje Dahlén). 1 ex 1.9 By, Smedjebacken (Håkan Dahlström).

Med 5 häckningar är totalantalet uppe i 18, varav 6 gjordes under 90. Lokaler i Älvdalen, Borlänge och Säter är väletablerade vid det här laget, medans lokalen i Smedjebacken är ny.

SIDENSVANS *Bombycilla garrulus*

Sena vårfynd: Några ex var kvar in i maj, Bispsbergsklack, Säters kn (Peter Dahlin). 1 ex 18.5 Kyrkbyttjärn (Hans Hedin).
Att enstaka ex fortfarande ses i södra delarna av landskapet i början av maj, händer lite då och då, men en sån sen observation som utanför Falun 18.5 är mycket ovanlig.

CÄRDSMVG *Troglodytes troglodytes*

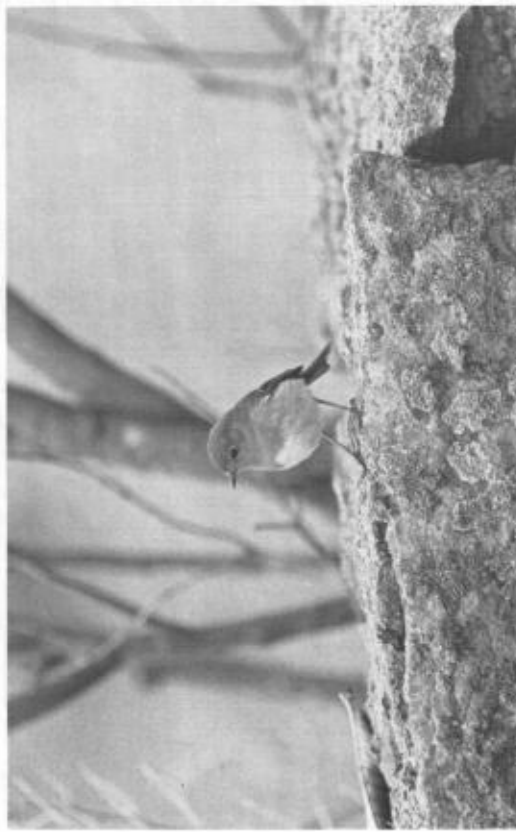
Vinterfynd: 1 ex 26.12 Larsbosjön, Smedjebackens kn (Torbjörn Jansson, Kjell Bergquist). 1 ex 30.12 Säterdalen, Säters kn (Peter Dahlin).
Tillägg 1990: Vinterfynd: 1 ex 4.1 Borlänge (Hans Hedin).
4 vinterfynd samt en övervintring är noterade tidigare. Övervintringen skedde 77/78 i Borlänge medans de övriga fynden var 30.12.76 Avesta, jan.82 Ludvika, 24.1.81 Stora Tuna samt 17.2.90 Säterdalen.

JÄRNSPARV *Prunella modularis*

Stort antal: Mer än 40 ex 7.4 Hötjärn (Bertil Rahm).

RÖDHAK *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 1 ex 9.12 Cenrala Älvdalen (Lars-Olov Grundh).
Ca 5 vinterfynd finns sedan tidigare.

En ovanlig övervintrare- rödhaken. Foto: Svante Joelsson.

NÄTERGAL *Luscinia luscinia*
48 ex rapporterade 14.5-24.8 fördelade på Avesta kn: 28, Hedemora kn: 16 samt Borlänge kn: 4. 2 juv ringmärkta vid Hovran 27.7 Jan Forslund, Mats Forslund) tyder på häckning i området.
48 ex är det högsta antal som någonsin rapporterats under ett år. Tidigare var noteringen 40 ex 89 den högsta. Största ökningen står Avesta för (88: 12, 89: 17, 90: 7). Endast en häckning är tidigare konstaterad men det beror helt klart på att ev. häckningar ej kollas upp.

Tillägg 1984: 1 sj juni Grimsåker, Malungs sn (Mats Nordhag). Första och hittills enda fyndet i Malungs kn.

SVART RÖDSTJÄRT *Phoenicurus ochruros*

Häckning: 1 par Smedjebeckens hamn, Smedjebacken (Mats Gothnier, Pelle Adenäs m.fl.).

Övriga fynd: 1 sj 11.4 Träimprigneringen, Ludvika (Pelle & Anette Adenäs). 1 ex 2K 13.4 Dalsbyn, Sätters kn (Jan Forslund). 1 ex honfärgat 3.5 Fullsta, By, Avesta kn (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson). 1 hane 9.5 Lindbyn, Mockfjärd, Gagnefs kn (Conny Trogen). 1 hane 1.7 Syrafabriken, Falun (Sten-Erik Bohlin).

Första konstaterade häckningen! Lokalen är helt ny för arten men klart väldigt lämplig. 5 övriga fynd är något fler än genomsnittet för de senaste åren. Såväl lokalen i Ludvika som Falun är "standardställen" för att leta efter svarta rödstjärtar.

STENSKVÄTTA *Oenanthe oenanthe*

Stora ansamlingar: Mer än 25 ex 1.6 och mer än 30 ex 2.6 Hötjärn (Bertil Rahm, Håkan Olsson, Thorild Jonsson, Ingvar Carnborg).

Sent höstfynd: 1 IK/hona 28.10-1.11 Valhalletskolan, Ludvika Thorild Jonsson, Pelle Adenäs).

Tidigare finns inget oktober eller november fynd av arten i Dalarna

RINGTRAST *Turdus torquatus*

1 hane 9-10.4 Garphyttan, Avesta kn (Stig Holgersson). 1 hane 27.4 Malungsfors, Malungs sn (Lars Halvarsson). 1 hane 1.5 Hovran (Berndt Söderlund). 1 hona 9.5 Sälå, Vansbro kn (Stig Bäck). 1 hane 12.5 Dalkarlsbo, Sätters kn (Sven-Erik Persson). 1 hane 18.5 Vansbro (Rune Heens). 1 hane 5 samt 9.6 och 2 hantar 12-13.6 Njupeeskär, Särna sn (Bertil Rahm m.fl.; Hans Hedin). 1 hane 17.6 Grånjesvälen, Idre sn (Jan Wilhelmsson). 1 ex 30.6 Molnet, Idre sn (Håkan Olsson).

Tillägg 1988: 1 hane 1.5 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag).

Åndring 1990: Observatören namn vid Tunabrofyndet skall vara Mats Larsson.

9 fynd är ungefär normalt för ringtrastens vidkommande. Lägg dock märke till det tidiga fyndet i Avesta. Fyndet 88 gör att 11 fynd gjordes det året.

GRÄSHOPPSSÅNGARE *Locustella naevia*

Totalt 56 sjungande enligt följande kommunfördelning: Avesta: 18, Borlänge: 23, Falun: 1, Hedemora: 8, Leksand: 3, Orsa: 1, Rättvik: 1, Vansbro: 1.

56 individer är 10 fler än under 90. Då rapporterades dock ingen från Avesta, vilken ju förefaller misstänkt felaktigt. I år fattas Säter i rapporten (Dock bara 1 ex 90). Kärnområdet för arten är fortfarande kring Borlänge.

FLODSÅNGARE *Locustella fluviatilis* (115,11)

1 sj 10-20.6 Medväga, Borlänge kn (Bengt Eriksson, Owe Olsson). 1 sj 11-30.6 Årtsjön, Bjursås, Falu kn (Lotta Bonde, Sten-Erik

Bohlin m.fl.). 1 sj 11-14.6 Knutsbo, Avesta kn (Joakim Ehrh). 1 sj 12.6-juli Linsjön (Gunnar Lind, Staffan Müller m.fl.). 1 sj 13-17.6 Brunna, Hovran (Jan Forslund, Jan-Erik Westlund m.fl.). 1 sj 13-15.6 Fors, Avesta kn (Joakim Ehrh, Pelle Adenäs). 1 sj 22.6, 7.7 samt 15.7 Romeholen, Borlänge kn (Lars Wallström; Lotta Bonde; Bo Aspgrén). 1 sj 23-25.6 Saxe, Smedjebeckens kn (Torbjörn Jansson, Sören Karlsson). 1 sj 3 samt 9.7 Bengtsbo By, Avesta kn (Peter Dahlin, Åke Persson). 1 sj 6.7 Storbyn, By, Avesta kn (Mats Forslund). 1 sj 12-13.7 Öje, Malungs sn (Bror-Erik Larsson, Lars Halvarsson m.fl.).

11 fynd är helt i linje med de senaste årens uppträdande. Fyndet i Malung är det första för kommunen.

***BUSKSÅNGARE** *Acrocephalus dumetorum* (18,4)

1 sj 13.6 Soptippen, Hedemora (Jan Forslund). 1 sj 13-14.6 Bondarvet, Avesta kn (Joakim Ehrh, Pelle Adenäs). 1 sj 15.6-3.7 Sollerön, Mora kn (Tomas Jågas, Lars-Göran Hansson m.fl.). 1 sj 2.7 Wiggsnäs, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund).

Avesta och Mora fåglarna är dokumenterade på band, medans de övriga är bedömda efter skriftlig beskrivning. Fynden de senaste 10 åren har varit: 82: 1, 83: 0, 84: 1, 85: 1, 86: 3, 87: 2, 88: 2, 89: 0, 90: 3.

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Två häckningar konstaterade i Borlänge. I övrigt 35 sjungande enligt följande fördelning: Avesta: 3, Borlänge: 11, Falun: 2, Gagnef: 1, Hedemora: 4, Leksand: 3, Ludvika: 1, Malung: 1, Mora: 1, Orsa: 2, Rättvik: 1, Smedjebacken: 1 samt Säter: 1. Normalt uppträdande. Konstaterade häckningar är nu 13.

HÄRMSÅNGARE *Hippolais icterina*

Fynd i område 1: 1 sj 30.5 Sörsjön, Transtrands sn (Mats Nordhag). 1 sj 31.5 Rotensugnet, Älvdalens sn (Bengt Oldhammer). 1 sj 16.6 Kåttilla, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund). 1 sj 26.6 Östäng, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund). 1 sj 26.6 Holen, Älvdalens sn (Fredrik Jonsson). 1 sj 26.6 Näset, Älvdalens sn (Fredrik Jonsson). några ex juni Åsen, Älvdalens sn (Jan Hansson). 1 sj 1.7 Idre kyrkby, Idre (Håkan Olsson).

Fynd i område 2: ca 10-15 ex rapporterades inom område 2. Uppträdde i betydligt större omfattning än normalt för de senaste åren inom de nordligaste kommunerna.

***HÖKSÅNGARE** *Sylvia nisoria* (0,2)

1 sj 21.6 Garpenberg, Hedemora kn (Bengt Persson, Ann-Marie Samuelsson). 1 IK 2.9 Persbo, Ludvika kn (Pelle Adenäs). Första och andra fyndet av en sedan länge väntad art. Separata beskrivningar av fynden på annan plats i detta nummer.

SVARTHÄTTA *Sylvia atricapilla*

Vinterfynd: 1 hane 6.1 Malungsfors, Malungs sn (Hans-Erik Eriksson). 1 ex 28.11 Herrgårdan, Garpenberg, Hedemora kn (Bengt Persson).
Enstaka vinterfynd görs nästan årligen i landskapet.

***LUNDSÅNGARE** *Phylloscopus trochiloides* (8,1)

1 sj juni-aug Dala-Floda, Gagnefs kn (Nils Pers).
Första fyndet sedan 88 och den lundsångare som stannat längst.

CRÖNSÅNGARE *Phylloscopus sibilatrix*

Fynd i område 1: 1 par häckade Kåttilla, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 27 sj individer inom Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 1 sj 30.6 Åsen, Älvdalens sn

(Jan Hansson).
Arten har de senaste åren etablerat sig på allvar i de nordligaste delarna av Dalarna. Fr.o.m 92 är arten borttagen ur rapportlistan.

MINDRE FLUGSNAPPARE *Ficedula parva* (78,4)

1 sj hane 22.5 Lilla Korsjön, Avesta kn (Ulf Kolmodin). 1 sj hane 16.6 och ett par senare i juni (bl.a. 26.6) Lennheden, Borlänge kn (Gunnar Bäck; Lars Wallström). 1 sj hane 28-29.6 Åselby, Borlänge kn (Bo Eriksson).
3 fynd av 4 ex är något lägre årssumma än vad som konstaterats de senaste åren. Fortfarande har bara 4 häckningar konstaterats.

SKÄGGES *Panurus biarmicus* (2,5)

3 ex 27.10- 31.10 Sörviken, Fors, Avesta kn (Mats Forslund, Malin Ingvar-Karlsson m.fl.). 2 ex 30.10 - året ut Svinösjön (Jan Forslund m.fl.). 4 ex 5.12 Leran (Pelle Adenäs). Som mest 6 ex 11.12- året ut Brunnsjön, Hedemora kn (Jan Forslund m.fl.).
Som mest 5 ex 15.12- året ut Flinesjön (Jan Forslund).
De tidigare fynden var 2 hanar 18-25.1.76 Kyrkbyttjärn samt 1 hane 9.10.82 Brunnsjön, Hedemora kn. Fler fynd av arten har verkligen varit väntade under ett par år nu. Se separat artikel i detta nummer av FID.

ENTITA *Parus palustris*

Häckning i Västerdalarna: 1 par i holk Nordanåker, Vansbro kn (Arne Johansson).
Beståndet i Vansbro kn har tidigare uppskattats till mindre än 10 par. (Jan-Olov Granberg).

LAPPMES *Parus cinctus*

1 ex 20.2 Skäråsen, Idre sn (Håkan Lavebratt). 1 ex vecka 9 Gammelvallen, Idre sn (Jan Wilhelmsson).
Båda fynden är från artens normala utbredningsområde.

SOMMARGYLING *Oriolus oriolus* (22,0)

Tillägg 1987: 1 sj 2.6 Öjesjön, Malungs sn (Mats Nordhag).
Fyndet var det enda under året och det första och hittills enda från Malungs sn.

LAVSKRIKA *Perisoreus infaustus*

Sydliga fynd: 3 ex 23.11 Öratjärn, Vansbro kn (Bengt Heens). 2 ex nov Halla fabodar, Borlänge kn (Hans Lindberg).
Tillägg 1990: 4 ex sensommaren Halla fabodar, Borlänge kn (Hans Lindberg).

För andra året i rad ett fynd så långt söderut som inom Borlänge kommun. Inom Mora kommun sågs arten på minst 5 lokaler (Bengt Oldhammer).

PILFINK *Passer montanus*

Fynd i område 1: 1 par häckade Asen, Älvdalens sn (Jan Hansson).
Som mest 10 ex jan-mars Kätilla, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund).
Som mest 10 ex jan-mars Klitten, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund).
Som mest 5 ex jan-mars och 20 ex 20.8 Kyrkbyn, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund). 15 ex på 5 lokaler Älvdalens sn (Fredrik Jonsson). 5 ex nov-dec Hølen, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund).
En klar uppgång av antalet fynd inom Älvdalens sn. Nu är det bara Idre och Särna kvar, där fortfarande pilfinken är en raritet.

Mindre flugsnappare. Foto: Svante Joelsson.

STEGLITS *Carduelis carduelis*
Arten fortsätter att öka. 16 fynd av minst 58 ex. Fördelningen var enligt följande: Borlänge: 34 ex, Gagnef: 8 ex, Hedemora: 3 ex, Leksand: 5 ex, Rättvik: 6 ex, Smedjebacken: 2 ex. Största flokken var 17 ex 17.3 Islingsby, Borlänge kn (Yngve Johansson, Edine Hodi). Vid Borlänge sågs även ungfåglar vilket tyder på en häckning i trakten.
Tillägg 1990: 1 ex 12.4 Grönland, Malungs sn (Mats Nordhag). Vilket gör 14 fynd under året.

HÄMPLING *Carduelis cannabina*
Häckning: 1 par Lusmyren, Borlänge kn (Kerstin Svedlund).
Fynd i Västerberglagen: 1 hane 30.4 Hörksbyn, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm). 1 ex 21.7 samt 3 ex 28.9 Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.).
Nordligt fynd: 1 hane 20-23.4 Kåtilla, Älvdalens sn (Lars-Olov & Maria Grund).
Arten ses ej årligen inom område 1.

VINTERHÄMPLING *Carduelis flavirostris*
Ca 1460 ex iaktagna under året enligt följande. Borlänge: 330 ex, Falun: 240 ex, Hedemora: 290 ex, Leksand: 80 ex, Ludvika: 90 ex, Malung: obest. antal, Orsa: 25, Smedjebacken: 310, Säters: 2, Älvdalen: 90.
Arten är numera så vanlig framförallt under vårsträcket att många observatörer säkerligen inte längre rapporterar den. Fr.o.m. 92 är arten borttagen ur rapportlistan, utom för större ansamlingar och vinterfynd.

SNÖSISKA *Carduelis hornemanni*
Hela 72 ex rapporterade fördelade på 17 lokaler i följande kommuner: Borlänge: 1 ex, Falun: 6 ex, Gagnef: 2 ex, Hedemora: 35 ex, Ludvika: 2 ex, Orsa: 2 ex, Smedjebacken: 23 ex, Älvdalen: 1 ex. Första fyndet noterades 13.1 och de flesta gjordes under mars månad. Största flokken var 20 ex 24.3 Söptippen, Hedemora (Pelle Adenäs, Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Håkan Olsson). Under hösten gjordes normala 2 observationer.

BÄNDELKORSNÄBB *Loxia leucoptera* (29,1)
"Liten flock" 1.8 Örtrittjärnen, Malungs sn (Börje Dahlén). Arten är sedd årligen sedan 86 i landskapet.

ROSENFINK *Carpodacus erythrinus*
Fynd i område 1: 3 ex juni 3 olika lokaler Älvdalens sn (Lars-Olov Grund). 1 ex juni Kyrkbyn, Älvdalens sn (Anna Berg). Flera ex juni Åsen, Älvdalens sn (Jan Hansson).
Något riktigt fotfäste verkar den ha svårt att få i de nordligare delarna. Fynden är årligen mellan 5 och 10.

TALLBIT *Pinicola enucleator*
Inga fynd under häckningstid. Fyra värfynd och 14 fynd under hösten med en klar koncentration i landskapets västra del - då främst Malungs kommun. Totalt ca 110 ex fördelade enligt följande: Borlänge: ca 10, Falun: 3, Ludvika: 22, Malung: ca 75, Smedjebacken: 1, Vansbro: 2 samt Älvdalen: 1.

STENKNÄCK *Coccothraustes coccothraustes*
Häckningar: 1 par Lennheden, Borlänge kn (Bengt T. Eriksson, Sune Norström, Gunnar Bäck). 3 par Islingsby, Borlänge kn (Yngve Johansson, Edine Hodi). 1 par matade ungar 16.6 Säters golfbana, Säters kn (Bo Eriksson). Dessutom en trolig häckning Gimsbärke,

Lappspary. Foto: Thorild Jonsson.

Stora Tuna, Borlänge kn (Sören Fredriksson).

Övriga fynd: Regelbunden observerad under större delen av året på flera lokaler kring Säterdalen och Säters stad (Peter Dahlin, Berndt Larsson m.fl.). Med all sannolikhet häckar flera par här. 1 par 6.4 Sägmyra, Falu kn (Sören Stenberg). 1 ex 7.4 Hundhagen, Leksands kn (Henry Pollack). 1 ex 17.4 Västra Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm). 1-3 ex april Balsbyn, Säters kn (Jan Forslund). 1 ex 5.5 Bullerforsen, Borlänge kn (Lars-Erik Nilsson). 1 par 24.5 Gammelgården, Borlänge kn (Björn Johansson). 1 ex 17.6 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag). Några ex 29.6 Paradiset, Borlänge kn (Bengt T. Eriksson). 6 ex hela sommarens Tällberg, Leksands kn (Staffan Müller).

LAPPSPARY *Calcarius lapponicus*

Var ny rapportart, under häckningstid, under 91. En häckning rapporterades vid Stora Harrisjön, Fulufjäll, Särna sn (Börje Dahlén). Dessutom sågs par med ungar vid Foskklöppen, Idre sn (Jan Wilhelmsson). I övrigt noterad vid Fulufjället med 1 par 8.6, 3 sj hantar 12.6 och 4 par 15-16.6. Vid Långfjället med 3 ex, 15.6, 2 ex 3.6, 4-5 sj hantar 13.6 och 7 sj hantar och 3 honor 4.7. Såväl Fulufjället som Långfjället verkar alltså vara pålitliga lokaler för lappsparyn. Totala beståndet har uppskattats till knappt hundra par (Kolmodin in litt).

SNÖSPARV *Plectrophenax nivalis*

Fnnd under häcktid: 3 ex 3.6 Storrättshägna, Idre sn (Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 par 12.6 Mellersta Fosksjön, Idre sn (Matts Lindblad). 2 hanar 18.6 Nipfjället, Idre sn (Jan Wilhelmsson).

ORTOLANSPARV *Emberiza hortulana*

Fnnd i Västerdalarna: Trollig häckning 11.6 Lösarkölen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson, Harry Hedman). 1 sj hane 25.5 Fageråsen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson). 1 hane 28.5 Stensbo, Ludvika kn (Peter Ohlsson).

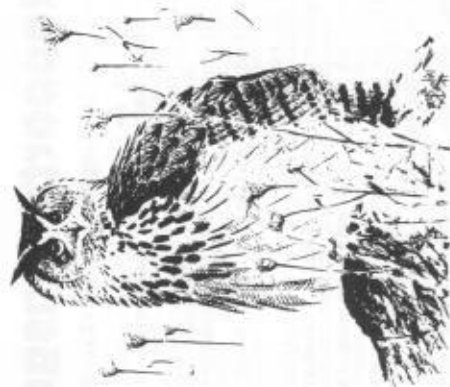
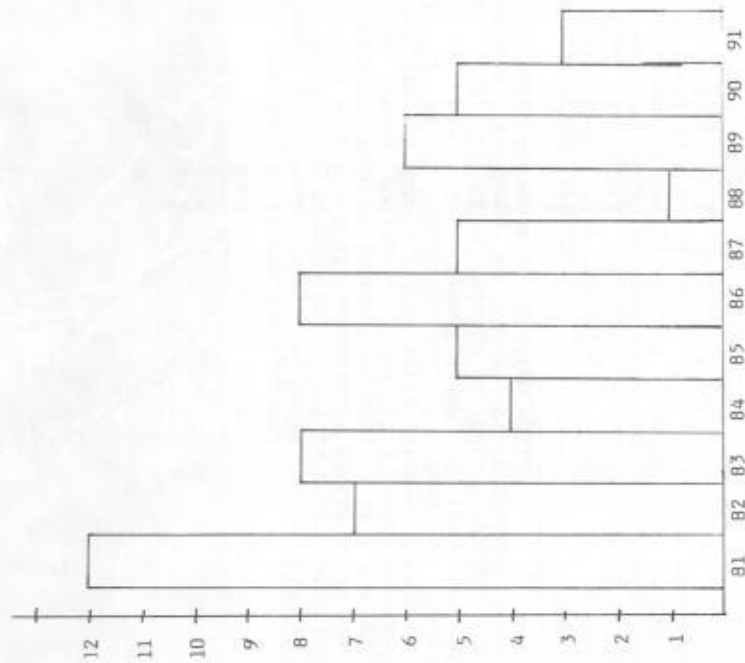
VIDESPARV *Emberiza rustica*

3 häckningar, 1 i Leksand, 2 i Malung samt en mycket trolig i Ludvika. I övrigt 25 fynd av ca 35 ex med första fyndet 1.5 och det sista 7.9. Se förövrigt tabellen.
Tillägg 1990: 2 sj juni Öje, Malungs sn (Bertil Helmersson). Vilket ger 8 sommarfynd av 17 ex det året.

SÄVSPARV *Emberiza schoeniclus*

Vinterfynd: 1 hane 26.12 (och även i jan-92) Brunnsjön, Hedemora kn (Bertil Rehm).
Arten övrvintrar regelbundet under milda vintrar.

VIDESPARV - rapporterade häckningar 1981 - 1991

Fynd ej godkända för publicering

BUSKSÅNGARE

1 ex 1.7 Idre kyrka, Idre sn.
Bifogat foto visade härmsångare.

GRÄSÅNGARE

1 ex 23.8 Dalsbyn, Sätters kn.
Behandlad av RK.

Fynd ännu under behandling

PILGRIMSFAK

1 ex 3.9 Limsjön

TILL HÖSTEN KOMMER DEN, NYA UPPLAGAN AV

DALARNAS FÅGLARI I

Göktyta vid bohål. Foto: Svante Joelsson.